

Cuprins

Abrevieri.....	5
----------------	---

TITLUL I ASPECTE GENERALE

CAPITOLUL I. NOȚIUNI INTRODUCTIVE.....	7
<i>Secțiunea 1. Dreptul penal – ramură de drept (pozitiv).....</i>	<i>7</i>
§1. Definiția, obiectul și sarcinile dreptului penal.....	7
1.1. Preliminarii.....	7
1.2. Definiția dreptului penal pozitiv (ca ramură de drept).....	8
1.3. Obiectul dreptului penal.....	9
1.4. Sarcinile (funcțiile) dreptului penal.....	9
§2. Scopul și caracterele dreptului penal.....	10
2.1. Scopul dreptului penal.....	10
2.2. Caracterele dreptului penal.....	11
§3. Necesitatea dreptului penal, structura dreptului penal și legătura sa cu alte ramuri de drept.....	12
3.1. Necesitatea dreptului penal.....	12
3.2. Structura dreptului penal.....	13
3.3. Legăturile dreptului penal cu alte ramuri de drept.....	15
§4. Scurtă evoluție a dreptului penal român.....	20
4.1. Considerații preliminare.....	20
<i>Secțiunea a 2-a. Știința dreptului penal.....</i>	<i>22</i>
§1. Definiția, obiectul și sarcinile științei dreptului penal.....	22
1.1. Definiția științei dreptului penal.....	22
1.2. Obiectul dreptului penal.....	22
1.3. Sarcinile științei dreptului penal.....	22
§2. Delimitarea științei dreptului penal de alte științe.....	23
§3. Politica penală.....	24
§4. Relațiile științei dreptului penal cu celelalte științe penale (criminale).....	24
<i>Secțiunea a 3-a. Evoluția științei dreptului penal.....</i>	<i>25</i>
§1. Aspecte introductive.....	25
§2. Școala clasică.....	26
§3. Școala pozitivistă.....	27
§4. Alte curente și școli de drept penal.....	29
<i>Secțiunea a 4-a. Raportul juridic penal.....</i>	<i>30</i>
§1. Noțiunea raportului juridic penal.....	30
§2. Elementele raportului juridic penal.....	31
2.1. Elementele raportului juridic penal de conformare.....	31
2.2. Elementele raportului juridic penal de conflict.....	31
§3. Nașterea, modificarea și stingerea raportului juridic penal.....	32
3.1. Nașterea raportului juridic penal.....	32

3.2. Modificarea raportului juridic penal.....	32
3.3. Stingerea raportului juridic penal	32
§4. Raportul juridic penal și răspunderea penală.....	33
§5. Raportul penal de conflict și raportul juridic procesual penal	33
<i>Secțiunea a 5-a. Faptele penale</i>	33
§1. Noțiunea faptului juridic penal	33
§2. Faptele juridice constitutive de raporturi juridice penale	34
§3. Faptele juridice modificatoare de raporturi juridice penale	34
§4. Faptele juridice penale extinctive de raporturi juridice penale	34
CAPITOLUL II. PRINCIPIILE DREPTULUI PENAL	35
<i>Secțiunea 1. Noțiunea și cadrul principiilor dreptului penal</i>	35
§1. Noțiune	35
§2. Cadrul principiilor dreptului penal	36
<i>Secțiunea a 2-a. Analiza principiilor fundamentale ale dreptului penal</i>	38
§1. Principiul legalității incriminării și sancțiunilor de drept penal.....	38
1.1. Precizări prealabile	38
1.2. Noțiune	38
1.3. Legalitatea incriminării	40
1.4. Legalitatea sancțiunilor de drept penal	42
1.5. Standardele (condițiile) principiului legalității incriminării și sancțiunilor de drept penal	42
§2. Principiul umanismului dreptului penal.....	49
§3. Principiul prevenirii și combaterii prompte a infracțiunilor	53
§4. Principiul proporționalității protecției penale a valorilor sociale	53
TITLUL II	
LEGEA PENALĂ ȘI LIMITELE APLICĂRII ACESTEIA	
CAPITOLUL I. IZVOARELE DREPTULUI PENAL	57
<i>Secțiunea 1. Aspecte introductive privind izvoarele dreptului penal</i>	57
§1. Considerații generale privind izvoarele dreptului penal	57
§2. Rolul jurisprudenței în cadrul izvoarelor dreptului penal	58
2.1. Introducere	58
2.2. Este jurisprudența izvor de drept în sistemul de drept român?.....	59
2.3. Prezentarea situațiilor în care hotărârea judecătorească este izvor de drept.....	60
2.4. Poziția jurisprudenței în raport cu principiul separației puterilor în stat	65
§3. Rolul cutumei în cadrul izvoarelor dreptului penal	67
<i>Secțiunea a 2-a. Legea penală și normele juridice penale</i>	68
§1. Noțiunea de lege penală.....	68
§2. Categoriile de legi penale	69
2.1. Felurile legii penale în funcție de obiectul acesteia.....	69
2.2. Clasificarea legilor penale după alte criterii.....	72

§3. Normele juridice penale	74
3.1. Noțiune.....	74
3.2. Categoriile de norme penale	75
<i>Secțiunea a 3-a. Interpretarea legii penale.....</i>	<i>78</i>
§1. Necesitatea interpretării legii penale	78
§2. Formele interpretării legii penale	79
§3. Metodele interpretării legii penale.....	80
3.1. Metoda interpretării literale sau gramaticale.....	80
3.2. Metoda interpretării raționale sau logice.....	80
3.3. Metoda interpretării sistematice	81
3.4. Metoda interpretării istorico-teleologice.....	81
3.5. Metoda interpretării prin analogie.....	81
§4. Rezultatul interpretării legii penale	81
CAPITOLUL II. APLICAREA LEGII PENALE.....	83
<i>Secțiunea 1. Noțiunea aplicării legii penale și elementele în raport de care se aplică.....</i>	<i>83</i>
§1. Noțiunea aplicării legii penale.....	83
§2. Elementele în raport de care se aplică legea penală	83
<i>Secțiunea a 2-a. Aplicarea legii penale în timp .....</i>	<i>85</i>
§1. Preliminarii	85
§2. Principiul activității legii penale.....	85
2.1. Noțiune.....	85
2.2. Intrarea în vigoare a legii penale.....	86
2.3. Etapele existenței legii penale.....	87
2.4. Ieșirea din acțiune a legii penale	88
2.5. Concursul de legi penale	90
2.6. Excepții de la principiul activității legii penale.....	91
§3. Extraactivitatea legii penale și aplicarea legii penale mai favorabile.....	93
§4. Examinarea cazurilor de aplicare a legii penale mai favorabile (extraactivitate).....	95
4.1. Retroactivitatea legii penale dezincrimatoare	95
4.2. Retroactivitatea legii penale interpretative mai favorabile.....	99
4.3. Retroactivitatea legii penale mai favorabile <i>stricto sensu</i>	99
4.3.1. Aplicarea legii penale mai favorabile înainte de soluționarea definitivă a cauzei	99
4.3.2. Aplicarea legii penale mai favorabile după judecarea definitivă a cauzei	104
4.3.3. Hotărâri (decizii) prealabile privind dezlegarea unor chestiuni de drept în materia aplicării legii penale mai favorabile.....	106
§5. Aplicarea legii penale temporare	110
5.1. Concept	110
5.2. Aplicarea legii penale în situații speciale.....	111
<i>Secțiunea a 3-a. Aplicarea legii penale în spațiu.....</i>	<i>113</i>
§1. Particularitățile aplicării legii penale în spațiu	113

§2. Aplicarea legii penale faptelor săvârșite pe teritoriul țării	113
2.1. Principiul teritorialității legii penale	113
2.2. Excepții de la principiul teritorialității legii penale	115
§3. Aplicarea legii penale infracțiunilor săvârșite în afara teritoriului țării	122
3.1. Personalitatea legii penale române	122
3.2. Realitatea legii penale	123
3.3. Universalitatea legii penale române	125
§4. Cooperarea judiciară internațională în materie penală	125
4.1. Preliminarii	125
4.2. Principalele tratate din domeniul cooperării internaționale în materie penală la care România este parte	126
4.3. Extradarea și predarea	129
4.4. Extradarea voluntară și extradarea simplificată	135
4.5. Extradarea în relația cu statele membre ale Uniunii Europene și extradarea aparentă	135
4.6. Transferul condamnaților	136
4.7. Tranzitul	136

TITLUL III INFRAȚIUNEA

CAPITOLUL I. NATURA JURIDICĂ ȘI DEFINIȚIA INFRAȚIUNII	138
<i>Secțiunea 1. Natura juridică a infracțiunii</i>	138
§1. Infracțiunea – specie de faptă juridică	138
§2. Infracțiunea – fenomen complex	139
§3. Infracțiunea – instituție fundamentală a dreptului penal	140
§4. Clasificarea infracțiunilor	141
<i>Secțiunea a 2-a. Definiția infracțiunii</i>	144
§1. Accepțiunile noțiunii de infracțiune	144
1.1. Accepțiunile juridice ale noțiunii de infracțiune	144
1.2. Alte sensuri ale termenului infracțiune	145
§2. Necesitatea unei definiții legale a infracțiunii	146
CAPITOLUL II. CONȚINUTUL INFRAȚIUNII	147
<i>Secțiunea 1. Structura infracțiunii</i>	147
§1. Noțiunea de structură a infracțiunii	147
§2. Noțiunea de element al infracțiunii	148
<i>Secțiunea a 2-a. Analiza trăsăturilor esențiale ale infracțiunii</i>	151
Subsecțiunea 1. Tipicitatea obiectivă – prevederea faptei de legea penală (elementul legal)	151
§1. Aspecte introductive	151
§2. Obiectul infracțiunii	153
2.1. Noțiunea obiectului infracțiunii	153
2.2. Formele obiectului infracțiunii	154
§3. Subiecții infracțiunii	158

3.1. Noțiunea de subiect al infracțiunii	158
3.2. Subiectul activ (infractorul) persoană fizică	158
3.3. Subiectul activ persoană juridică.....	161
3.4. Subiectul pasiv al infracțiunii.....	172
§4. Locul și timpul comiterii infracțiunii.....	175
4.1. Locul săvârșirii infracțiunii	175
4.2. Timpul săvârșirii infracțiunii.....	176
§5. Situația premisă	176
§6. Latura obiectivă a infracțiunii.....	177
6.1. Preliminarii.....	177
6.2. Elementul material – acțiunea sau inacțiunea interzisă.....	177
6.3. Urmarea imediată (rezultatul socialmente periculos).....	179
6.4. Legătura de cauzalitate.....	180
6.4.1. Preliminarii și noțiune.....	180
6.4.2. Principalele teorii referitoare la raportul de cauzalitate	181
6.4.3. Scopul legii – criteriul de bază în stabilirea cauzalității	184
§7. Condiții privind locul, timpul, obiectul, subiecții și situația premisă	184
Subsecțiunea a 2-a. Tipicitatea subiectivă (vinovăția făptuitorului sau elementul moral).....	185
§1. Preliminarii.....	185
§2. Factorii vinovăției.....	188
2.1. Precizări prealabile.....	188
2.2. Conștiința sau factorul intelectual.....	188
2.3. Voința sau factorul volitiv	189
§3. Definiția și conținutul vinovăției	189
3.1. Definiția vinovăției.....	189
3.2. Mobilul și scopul infracțiunii	191
§4. Formele și modalitățile vinovăției	192
4.1. Precizări introductive	192
4.2. Intenția (<i>dolus</i> sau <i>animus delinquendi</i>).....	193
4.3. Culpă	196
4.4. Intenția depășită (<i>praeterintenția</i>).....	199
4.5. Vinovăția ca element al conținutului infracțiunii	200
Subsecțiunea a 3-a. Antijuridicitatea – caracterul nejustificat al faptei prevăzute de legea penală	200
§1. Ce sunt cauzele justificative și cauzele de neimputabilitate?	200
§2. Relevanța delimitării în cauze justificative și cauze de neimputabilitate	202
§3. Cauzele justificative	203
3.1. Concept	203
3.2. Efectele cauzelor justificative	204
§4. Analiza cauzelor justificative	204
4.1. Legitima apărare.....	204
4.1.1. Conținut legal și aspecte introductive	204
4.1.2. Condițiile legitimei apărări	205
4.1.3. Condițiile apărării	216

4.1.4. Prezumția de legitimă apărare	221
4.1.5. Efectele și proba legitimei apărări	221
4.2. Starea de necesitate	223
4.2.1. Conținut legal și aspecte introductive	223
4.2.2. Condițiile stării de necesitate	225
4.3. Exercițarea unui drept sau îndeplinirea unei obligații	232
4.3.1. Conținut legal și aspecte introductive	232
4.3.2. Condiții	235
4.3.3. Efectele exercitării unui drept sau îndeplinirii unei obligații	237
4.4. Consimțământul persoanei vătămate	237
4.4.1. Conținut legal și aspecte introductive	237
4.4.2. Condițiile consimțământului persoanei vătămate	238
4.4.3. Efectele consimțământului persoanei vătămate	240
Subsecțiunea a 4-a. Imputabilitatea – caracterul imputabil al faptei prevăzute de legea penală	241
§1. Concept	241
§2. Delimitarea și efectele cauzelor de neimputabilitate	241
§3. Analiza cauzelor de neimputabilitate	242
3.1. Constrângerea fizică	242
3.1.1. Conținut legal și aspecte introductive	242
3.1.2. Condițiile constrângerii fizice	243
3.1.3. Efectele constrângerii fizice	245
3.2. Constrângerea morală	245
3.2.1. Conținut legal și aspecte introductive	245
3.2.2. Condițiile constrângerii psihice	246
3.2.3. Efectele constrângerii psihice	248
3.3. Excesul neimputabil	248
3.3.1. Depășirea neimputabilă a limitelor legitimei apărări	248
3.3.2. Depășirea neimputabilă a limitelor stării de necesitate	251
3.4. Minoritatea făptuitorului	252
3.4.1. Conținut legal și aspecte introductive	252
3.4.2. Condițiile minorității făptuitorului	253
3.4.3. Efectele stării de minoritate	254
3.5. Iresponsabilitatea	255
3.5.1. Conținut legal și aspecte introductive	255
3.5.2. Condițiile ireponsabilității	257
3.5.3. Efectele stării de ireponsabilitate	259
3.6. Intoxicația	261
3.6.1. Conținut legal și aspecte introductive	261
3.6.2. Condițiile intoxicației	263
3.6.3. Efectele intoxicației	265
3.7. Eroarea de fapt	267
3.7.1. Conținut legal și aspecte introductive	267
3.7.2. Condițiile erorii	270
3.7.3. Efectele erorii	272

3.8. Cazul fortuit	273
3.8.1. Conținut legal și aspecte introductive	273
3.8.2. Condițiile cazului fortuit	275
3.8.3. Efectele cazului fortuit	277
CAPITOLUL III. FORMELE INFRAȚIUNII INTENȚIONATE	278
<i>Secțiunea 1. Fazele desfășurării infracțiunii .....</i>	<i>278</i>
§1. Perioada internă și fazele externe adiacente	278
§2. Perioada externă	279
<i>Secțiunea a 2-a. Formele infracțiunii intenționate în raport de fazele desfășurării infracțiunii .....</i>	<i>280</i>
§1. Actele preparatorii	280
1.1. Noțiune	280
1.2. Condițiile actelor preparatorii	281
1.3. Felurile actelor preparatorii	282
1.4. Tratamentul penal al actelor preparatorii	282
1.5. Infracțiuni la care nu sunt posibile actele preparatorii	283
§2. Tentativa	284
2.1. Noțiune	284
2.2. Condițiile tentativei	285
2.3. Modalitățile tentativei	287
2.3.1. Precizări prealabile	287
2.3.2. Analiza modalităților tentativei	287
2.4. Infracțiuni la care tentativa nu este posibilă	290
2.4.1. Imposibilitatea tentativei datorită specificului elementului material	290
2.4.2. Imposibilitatea tentativei datorită specificului elementului subiectiv	290
2.4.3. Alte cazuri	291
2.5. Tratamentul penal al tentativei	291
2.6. Desistarea și împiedicarea rezultatului	292
§3. Infracțiunea consumată	293
§4. Infracțiunea epuizată	293
§5. Forma tip (de bază) a infracțiunii	294
§6. Variantele infracțiunii	294
§7. Modalitățile infracțiunii	295
CAPITOLUL IV. UNITATEA ȘI PLURALITATEA DE INFRAȚIUNI	296
<i>Secțiunea 1. Unitatea infracțională .....</i>	<i>296</i>
§1. Noțiune și feluri	296
§2. Unitatea naturală de infracțiune	297
2.1. Concept și forme	297
2.2. Analiza formelor unității naturale de infracțiune	297
2.2.1. Infracțiunea simplă	297
2.2.2. Infracțiunea continuă	299
2.2.3. Infracțiunea deviată	302

§3. Unitatea legală de infracțiune	303
3.1. Noțiune și feluri.....	303
3.2. Analiza formelor unității legale infracționale.....	303
3.2.1. Infracțiunea continuată.....	303
3.2.2. Infracțiunea complexă.....	307
3.2.3. Infracțiunea de obicei.....	308
3.2.4. Infracțiunea progresivă	309
<i>Secțiunea a 2-a. Pluralitatea de infracțiuni</i>	310
§1. Aspecte introductive	310
1.1. Noțiunea de „pluralitate de infracțiuni”	310
1.2. Formele pluralității de infracțiuni.....	311
§2. Concursul de infracțiuni	311
2.1. Noțiune și condiții	311
2.2. Concursul real	314
2.3. Concursul formal.....	317
2.3.1. Tratatamentul penal al concursului de infracțiuni.....	317
§3. Recidiva	319
3.1. Noțiune	319
3.2. Modalitățile recidivei	320
3.3. Recidiva în cazul persoanei fizice	321
3.3.1. Recidiva postcondamnatorie	321
3.3.2. Recidiva postexecutorie	324
3.4. Recidiva în cazul persoanei juridice.....	326
3.5. Descoperirea ulterioară a recidivei.....	326
§4. Pluralitatea intermediară	327
CAPITOLUL V. AUTORUL ȘI PARTICIPANȚII	328
<i>Secțiunea 1. Pluralitatea de infractori</i>	328
§1. Noțiune	328
§2. Formele pluralității de infractori.....	329
2.1. Pluralitatea constituită de infractori	329
2.2. Pluralitatea naturală (necesară)	330
2.3. Pluralitatea ocazională (participația penală).....	330
§3. Autorul.....	331
§4. Coautorul	332
4.1. Noțiune și condiții	332
4.2. Infracțiuni ce nu pot fi săvârșite în coautorat	334
§5. Instigatorul.....	334
5.1. Noțiune	334
5.2. Condițiile instigării.....	335
5.3. Felurile instigării	336
§6. Complicele.....	337
6.1. Noțiune	337
6.2. Condiții	337
6.3. Felurile complicității	338

§7. Participația improprie	339
§8. Tratamentul penal al participației penale.....	339
8.1. Tratamentul penal al participației proprii	339
8.2. Tratamentul penal al participației improprii.....	339

TITLUL IV SANȚIUNILE DE DREPT PENAL

CAPITOLUL I. GENERALITĂȚI PRIVIND SANȚIUNILE DE DREPT PENAL.....

§1. Noțiunea de sancțiune de drept penal	341
§2. Felurile sancțiunilor de drept penal	342
2.1. Precizări prealabile.....	342
2.2. Succintă prezentare a categoriilor de sancțiuni prevăzute în dreptul penal.....	343
§3. Caracterele sancțiunilor de drept penal	343
3.1. Precizări prealabile.....	343
3.2. Prezentarea caracterelor sancțiunilor de drept penal	343
§4. Principiile sancțiunilor de drept penal	344
4.1. Principiul legalității sancțiunilor de drept penal	344
4.2. Principiul stabilirii unor sancțiuni de drept penal compatibile cu morala și concepția juridică a societății	345
4.3. Principiul individualizării (personalizării) sancțiunilor de drept penal.....	345
4.4. Principiul personalității sancțiunilor penale	346

CAPITOLUL II. PEDEPSELE .....

§1. Noțiunea, funcțiile și scopul pedepsei	348
1.1. Noțiune.....	348
1.2. Funcțiile pedepsei.....	349
1.3. Scopul pedepsei.....	352
§2. Categoriile și limitele generale ale pedepselor	354
2.1. Felurile pedepselor aplicabile persoanei fizice	354
2.2. Felurile pedepselor aplicabile persoanelor juridice.....	355
§3. Pedepsele principale aplicabile persoanelor fizice	356
3.1. Detențiunea pe viață.....	356
3.2. Închisoarea	358
3.3. Amenda sub forma sistemului zilelor-amendă.....	360
3.3.1. Aplicarea sistemului zilelor-amendă.....	360
3.3.2. Aplicarea facultativă a pedepsei amenzii pe lângă pedeapsa închisorii	360
3.3.3. Înlocuirea pedepsei amenzii cu pedeapsa închisorii	361
3.3.4. Executarea pedepsei amenzii prin prestarea unei munci neremunerate în folosul comunității	362
3.4. Pedeapsa principală aplicabilă persoanei juridice	363

§4. Pedepsele complementare și accesorii	364
4.1. Pedepsele complementare în cazul persoanei fizice	364
4.2. Pedepsele complementare aplicabile persoanei juridice	370
4.3. Pedepsa accesorie	380
4.4. Calculul pedepselor	381
4.4.1. Durata executării	381
4.4.2. Computarea duratei măsurilor preventive privative de libertate	381
4.4.3. Computarea pedepselor și măsurilor preventive executate în afara țării	382
CAPITOLUL III. INDIVIDUALIZAREA PEDEPSELOR	383
<i>Secțiunea 1. Concept, mijloace și criterii de individualizare a pedepsei .....</i>	<i>383</i>
§1. Conceptul și formele individualizării pedepsei	383
1.1. Concept	383
1.2. Formele individualizării pedepsei	384
1.2.1. Aspecte introductive	384
1.2.2. Individualizarea legală	384
1.2.3. Individualizarea judiciară (judecătorească)	385
1.2.4. Individualizarea administrativă	385
§2. Mijloacele și criteriile generale de individualizare judiciară a pedepsei	386
2.1. Mijloacele de individualizare a pedepsei	386
2.2. Criteriile de individualizare a pedepsei	387
2.2.1. Aspecte introductive	387
2.2.2. Analiza criteriilor generale de individualizare	390
2.2.3. Alte criterii de individualizare a pedepsei	397
<i>Secțiunea a 2-a. Circumstanțele atenuante și agravante .....</i>	<i>398</i>
§1. Aspecte comune	398
§2. Circumstanțele atenuante	399
2.1. Circumstanțele atenuante legale	399
2.2. Circumstanțele atenuante judiciare	406
§3. Circumstanțele agravante	408
3.1. Circumstanțele agravante legale	408
§4. Efectele circumstanțelor	414
4.1. Efectele circumstanțelor atenuante	414
4.2. Efectele circumstanțelor agravante	414
§5. Concursul între cauzele de atenuare și cele de agravare	415
<i>Secțiunea a 3-a. Individualizarea judiciară a pedepselor .....</i>	<i>416</i>
§1. Formele individualizării judiciare a pedepsei	416
§2. Renunțarea la aplicarea pedepsei	418
2.1. Noțiune	418
2.2. Condițiile în care se dispune renunțarea la aplicarea pedepsei	419
2.2.1. Precizări introductive	419
2.2.2. Analiza condițiilor	420
2.3. Avertismentul	423
2.4. Caz special de incidență a instituției renunțării la aplicarea pedepsei	424

2.5. Anularea renunțării la aplicarea pedepsei	424
2.6. Efecte	425
§3. Amânarea aplicării pedepsei.....	425
3.1. Noțiune și caracterizare.....	425
3.2. Condiții în care se poate dispune amânarea aplicării pedepsei	426
3.2.1. Precizări introductive.....	426
3.2.2. Analiza condițiilor	426
3.3. Termenul de supraveghere	428
3.4. Măsurile de supraveghere și obligațiile.....	429
3.5. Obligațiile.....	430
3.6. Supravegherea.....	431
3.7. Modificarea sau încetarea obligațiilor.....	431
3.8. Revocarea amânării aplicării pedepsei.....	431
3.9. Anularea amânării aplicării pedepsei	432
3.10. Efectele amânării aplicării pedepsei.....	432
§4. Suspendarea executării pedepsei sub supraveghere	433
4.1. Noțiune.....	433
4.2. Condițiile în care se dispune suspendarea executării pedepsei sub supraveghere	433
4.2.1. Precizări introductive.....	433
4.3. Termenul de supraveghere	435
4.4. Măsurile de supraveghere și obligațiile.....	436
4.5. Supravegherea condamnatului	436
4.6. Modificarea sau încetarea obligațiilor.....	437
4.7. Revocarea suspendării executării pedepsei sub supraveghere	437
4.8. Anularea suspendării executării pedepsei sub supraveghere	438
4.9. Efectele suspendării executării pedepsei sub supraveghere	438
§5. Liberarea condiționată	438
5.1. Noțiune și caracterizare.....	438
5.2. Condițiile liberării condiționate	439
5.2.1. Condițiile liberării condiționate în cazul detențiunii pe viață	439
5.2.2. Condițiile liberării condiționate în cazul pedepsei închisorii.....	439
5.2.3. Cum se calculează măsura compensatorie prevăzută în art. 55 ¹ din Legea nr. 254/2013?	440
5.3. Măsurile de supraveghere și obligațiile.....	443
5.4. Supravegherea condamnatului	444
5.5. Modificarea sau încetarea obligațiilor.....	445
5.6. Revocarea liberării condiționate.....	445
5.7. Anularea liberării condiționate.....	445
5.8. Efectele liberării condiționate	445
CAPITOLUL IV. MĂSURILE DE SIGURANȚĂ	446
§1. Concept, enumerare, natură și condiții	446
1.1. Concept	446
1.2. Enumerare	446

1.3. Natura juridică a măsurilor de siguranță	446
1.4. Condițiile măsurilor de siguranță	447
§2. Regimul măsurilor de siguranță privite în mod particular	449
2.1. Obligarea la tratament medical.....	449
2.2. Internarea medicală	451
2.3. Interzicerea ocupării unei funcții sau a exercitării unei profesii	453
2.4. Confiscarea specială.....	455
2.5. Confiscarea extinsă.....	463
CAPITOLUL V. MINORITATEA	481
§1. Aspecte introductive privind regimul juridic aplicabil minorilor care săvârșesc fapte prevăzute de legea penală.....	481
§2. Tratamentul penal al minorilor	482
§3. Referatul de evaluare	484
§4. Regimul măsurilor educative neprivative de libertate	485
4.1. Stagiul de formare civică.....	485
4.2. Supravegherea	486
4.3. Consemnarea la sfârșit de săptămână	486
4.4. Asistarea zilnică	487
4.5. Obligații ce pot fi impuse minorului	488
4.6. Modificarea sau încetarea obligațiilor	488
4.7. Prelungirea sau înlocuirea măsurilor educative neprivative de libertate.....	489
§5. Regimul măsurilor educative privative de libertate	489
5.1. Aspecte introductive comune	489
5.2. Internarea într-un centru educativ	490
5.3. Internarea într-un centru de detenție.....	492
5.4. Schimbarea regimului de executare.....	494
5.5. Dispoziții comune	494

TITLUL V RĂSPUNDEREA PENALĂ

CAPITOLUL I. ASPECTE GENERALE PRIVIND RĂSPUNDEREA PENALĂ.....	496
§1. Noțiunea răspunderii penale	496
§2. Principiile răspunderii penale	497
2.1. Enumerare	497
2.2. Scurte considerații privind principiile răspunderii penale.....	497
§3. Cauzele care exclud (înlătură) răspunderea penală.....	499
CAPITOLUL II. ANALIZA CAUZELOR CARE ÎNLĂTURĂ RĂSPUNDEREA PENALĂ.....	501
§1. Amnistia.....	501
1.1. Noțiune și caracterizare	501

1.2. Felurile amnistiei.....	501
1.3. Efectele amnistiei.....	502
§2. Prescripția răspunderii penale.....	505
2.1. Noțiune și caracterizare.....	505
2.2. Termenele de prescripție a răspunderii penale.....	506
2.3. Întreruperea și suspendarea cursului prescripției răspunderii penale.....	507
2.4. Prescripția răspunderii penale în cazul persoanelor juridice.....	508
§3. Retragera plângerii prealabile.....	508
§4. Retragera plângerii prealabile.....	511
§5. Împăcarea.....	513
CAPITOLUL III. CAUZELE CARE ÎNLĂTURĂ SAU MODIFICĂ EXECUTAREA PEDEPSEI.....	516
§1. Grațierea.....	516
1.1. Noțiune și caracterizare.....	516
1.2. Felurile grațierii.....	516
1.3. Obiectul grațierii.....	517
1.4. Efectele grațierii.....	518
§2. Prescripția executării pedepsei.....	518
2.1. Noțiune și caracterizare.....	518
2.2. Termenele de prescripție a executării pedepsei.....	519
2.3. Întreruperea și suspendarea cursului prescripției executării pedepsei.....	519
2.4. Prescripția executării pedepselor în cazul persoanelor juridice.....	521
CAPITOLUL IV. CAUZELE CARE ÎNLĂTURĂ CONSECINȚELE CONDAMNĂRII.....	522
§1. Noțiunea și natura reabilitării.....	522
§2. Felurile reabilitării.....	524
2.1. Reabilitarea de drept.....	524
2.2. Reabilitarea judecătorească.....	526
§3. Efectele reabilitării.....	529
§4. Anularea reabilitării judecătorești.....	529
Bibliografie.....	530